

VIA T G E S

per J. Travessa s. j.

Viatjant pel món s'aprenen sempre coses bones i dolentes. És formatiu. He llegit sempre amb interès les narracions del Sr. Eduard Padrós, de la Xina, i ara de Nord Amèrica. I a mi m'ha semblat que privava als lectors de «Ronsana» de tenir una idea de l'Índia al no descriure els meus viatges, i més que viatges, les meves convivències a la terra de l'Índia. Potser la dificultat més gran és que aquest país tan immens no es pot descriure a no ésser mitjançant volums enciclopèdics. Més potser que ho provi i que posi mans a la feina:

DE RAJKOT A BOMBAI EN VAGÓ DE SEGONA CLASSE 770 Kms.

Els «coolies», o mossos de corda, ja assalten els passatgers en arribar a l'estació per portar les maletes al tren. N'hi haurà com uns dos-cents de mossos a l'estació de Rajkot, uns dos mil a l'estació d'Ahmedabad, milers i milers a les estacions de Bombai. Van tots amb una camisa i un turban vermells. A l'estació hi ha una multitud de gent esperant el tren, potser un miler de persones. Pagesos, pastors i gent de casta baixa, tots vestits diferents, estan asseguts i fins estirats per terra, homes i dones i moltes criatures. Els més senyors s'esperen o asseguts en els bancs sota els ventiladors de la plataforma o bé drets. Venedors de tabac, tè, fruites, begudes de Coca cola, Fanta i soda passen cridant les seves mercaderies amb els venedors de periòdics. Són les dues de la tarda. Estem a prop dels quaranta graus de temperatura a l'ombra. I arriba el tren. Per ficar-se al tren s'ha d'anar amb empentes.

Hi ha dues classes: segona i primera, un eufemisme que és qüestió de nom. Els vagons de segona que són els que abans eren de tercera, són de fusta tots. I tots els llocs estan plens. Hi ha molta gent dreta, tanta que no es pot passar ni pels passadissos. Més la gent entra com pot i es queda on pot. Tot està ple de sacs i de llaures que fan de maletes. Molts es porten l'aigua en cànirs o gerres pel camí. Van per una jornada llarga. Els vagons, com ous són de planxes de ferro, naturalment sembla que agafin la calor molt més de la que es sentia al defora. És inútil que els ventiladors funcionin. L'aire que donen és ben calent. Quasi bé crema i tanta gent apilotada a dins fa que sembli que no es pugui respirar. Sigui com sigui he pogut trobar per sort un lloc en un banc. Una família de tres baixaven a Rajkot i jo havia estat l'afortunat de trobar-m'hi més a prop. Miro la gent que està a l'entorn meu. Hi ha un brahmà, sadhu, que mastega oracions tot el camí, passant un rosari que no té començament ni fi.

Durant la mitja hora que el tren es manté parat a l'estació tothom demana aigua i tè. Tothom té set. Passen uns galifardeus per la vora dels vagons amb gerres d'aigua que venen per tres cèntims un vas d'aigua. No se sap mai quina classe d'aigua és, si bona o infectada i bruta. Però veig que tiren la calderilla dintre de la riera amb l'aigua i que per tornar el canvi busquen dintre l'aigua amb la mà. Es pot agafar un tifus bevent aquesta aigua. Per això molts baixen fins a la plataforma i van a un cabina expressament posada per donar aigua a tots els vianants. N'hi ha a cada estació de cabines amb aigua. I ve l'hora desitjada per tothom de l'arrencada del tren. I xiulant se'n va.

Una hora de tren i s'arriba a Vankaner, una ciutat d'uns 40.000 habitants. El paisatge ha estat monòton tota l'hora. Camps mig deserts i pocs arbres. Alguns pobles miserables i fins Vankaner dona la sensació de misèria. És important perquè hi ha una 'Junction' o junció de diverses vies fèrries diferents i hi viuen molts empleats del tren. També hi ha una fàbrica de rajoles i una o dues fàbriques de tela. Conec Vankaner molt bé perquè hi ha una petita comunitat de catòlics i la tinc de visitar ben sovint. És una ciutat pobra. Té un castell magnífic que perteneix als que abans eren els maharajas de la ciutat, i l'estat tenia la seva importància. El castell damunt d'un turó indica l'avarícia dels maharajas passats, que es preocupaven d'escanyar els seus súbdits exigint unes contribucions que no podien pagar i que sens dubte eren injustes, i tot era en benefici propi. Una situació feudal que durà fins l'any 1947.

I el tren, després d'haver-se parat quinze minuts, torna a arrencar endavant. Thana és una altra ciutat d'uns deu mil habitants, amb forns de rajoles i maons i famosa per les 'penda', una espècie de dolços fets amb llet. A cada estació els crits d'aigua, o tè, o Coca cola. Això de Coca cola només en beuen els que es consideren senyors. Com que el tren tarda per arribar a Viramgam unes dues hores, tinc temps d'observar els meus companys de viatge: Unes lletres que van a vendre la llet i ocupen una bona porció del vagó amb els seus pots o gerres de llet. Han tirat a terra una bona quantitat de sorra i pedres perquè com que les gerres són rodones no volen que es tombin. Quasi bé totes porten criatures de menys d'un any d'edat. I com que a cada minut n'hi ha una o dues que es posen a plorar, llavors la mare, per acallar-les, els hi dona el pit. En contemplar les

criatures escanyolides un es dona compte que a dintre d'aquells pits tan secs i que pengen desmesuradament no pot haver-hi res. Allà no hi ha llet, i xuclant cada deu minuts no donen ni temps que es revinguin. La cerimònia de treure's el pit i posar-lo a la boca de l'infant és tan sovint que ja cansa i tot.

Al costat hi ha uns pagesos que van a la ciutat per veure el metge. Un jove també alt i prim sembla que estigui tuberculos. Tos a cada segon i està esgrogueït. Al davant d'aquest hi ha tres estudiants que tenen el llibre obert i aprofiten el viatge per llegir la lliçó del dia. Una família va a casament. El prestatge on s'hi haurien de posar els paquets i equipatges està també ple de nois joves i fins una pastora s'ha col·locat allà dalt. Els nois canten cançons de cine que els agraden moltíssim. I a cada estació pugen mendicants a cantar i pidolar. Tenen una paciència com la de Job, canten i canten i amb dues fustes fan remor, portant el campàs. Baixen a la pròxima estació, i en puja una altra parella. Un dels mendicants ensenya l'autorització que té del Senyor collector (una de les autoritats més grans del districte) per demanar almoïna per les vaques velles que es mantenen en un alberg per vaques malaltes o velles. És una obra més meritòria que no pas donar almoïna a un mendicant.

Arribem a Viramgam. És una ciutat amurallada indicant les necessitats de protecció cent anys enrera contra els bandolers que hi eren a milers en tot Saurashtra. Tindrà uns 40.000 habitants. Viu també de la junció dels trens de dues o més vies fèrries. De Rajkot havíem vingut per una via mitja, ara entrem a la via ampla. Per això hem de canviar de tren. Quanta gent hi cap dintre un tren de dotze a vint vagons! No acaben mai de sortir. I el nou tren de via ampla s'agafa per assalt. A no ésser que un sigui dels pocs afortunats que ha pogut reservar-se un 'llet' per anar fins a Bombai. Ara són les vuit del vespre. Quaranta cinc minuts de parada a Viramgam. Té mal nom aquesta ciutat. Hi ha moltes fondes per dormir els vianants mentre esperen la connexió del tren que els ha de portar a un altre lloc. Moltes dones de casta baixa que s'ofereixen a portar les maletes o els paquets dels passatgers, també s'ofereixen per dormir amb els que els hi paguen dues rúpies. Les 'fondes' són infectes, com ho són sembla les dones famoses. Hi haurà com unes mil persones per les plataformes de l'estació. Gent pobra, sempre vestida amb poc més que parracs. Una munió infinita de mendicants. Hi ha un 'restaurant' d'estació que fins dona truites molt mal fetes als que la demanen. Pagant naturalment, que pagant Sant Pere canta.

Amb una hora i mitja més de tirada, s'arriba a les onze de la nit a la capital del Gujerat, Ahmedbad. Aquesta ja és una ciutat amb més pretensions. Una estació grandiosa acabada fa sis anys. Milers de gent esperant trens i assaltant-los quan arriben.

(continuarà)

